

Tema 34. El novè i el desè manaments

El novè i el desè manaments fan referència als actes interns corresponents als pecats contra el sisè i el setè manaments. Els pecats interns poden deformar la consciència. La lluita contra els pecats interns és una part de l'afany cristià per estimar amb tot el cor, amb tota la ment i amb totes les forces. La puresa de cor significa tenir una manera santa de sentir.

25/01/2023

Índex

- Santificar el món interior
 - Els pecats interns
 - La purificació del cor
 - El combat per la puresa i la llibertat de cor
 - Bibliografia bàsica
 - Lectures recomanades
-

«No desitgis la dona d'un altre. No cobegis la casa d'un altre, ni el seu camp, ni el seu esclau, ni la seva esclava, ni el seu bou, ni el seu ase, ni res del que li pertany» (*Dt 5, 21*).

«Tothom qui mira la dona de l'altre amb desig de posseir-la, ja ha comès adulteri amb ella en el seu cor» (*Mt 5, 28*).

Santificar el món interior

Les paraules de Jesús quan respon a la pregunta sobre el més important de la Llei fan veure que la vida moral no es redueix a fer una sèrie d'actes externs, sinó que és quelcom més profund: «Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tot el pensament i amb totes les forces» (Mc 12, 30). La santedat, que és sempre un do de Déu, no consisteix fonamentalment en una vida sense pecats greus, sinó en una vida plena d'amor de Déu; amor que requereix un ordre i una harmonia interiors que a l'home li és impossible sense la gràcia, però que es pot percebre en les persones santes. Alhora, la correspondència a aquest do de Déu és al nostre abast; tantes i tants germans nostres en la fe han sabut fer fructificar aquesta gràcia a través del seu esforç personal: «Senyor, em vas confiar

cinc talents; mira: n'he guanyat cinc més» (*Mt 25, 20*).

Aquest ordre i aquesta harmonia interior és el que es coneix com a “puresa de cor”, que és lloada per Jesús en el sermó de la muntanya, i que a més ens permet una obertura particular a l'altre: «Per aquest camí entrem en la relació amb l'altre que, a partir de l'amor que Déu mostra en Jesucrist, és una crida a la bellesa de la fidelitat, de la generositat i de l'autenticitat. Però per viure així —és a dir, en la bellesa de la fidelitat, de la generositat i de l'autenticitat— necessitem un cor nou, inhabitat per l'Esperit Sant [...] do dels *desitjos nous* (Cf. *Rm 8, 6*). Desitjar segons l'Esperit, desitjar al ritme de l'Esperit, desitjar amb la música de l'Esperit (...) Vet aquí el que és el Decàleg per a nosaltres cristians: contemplar Crist per obrir-nos a rebre el seu cor, per rebre els seus

desitjos, per rebre el seu Sant Esperit».^[1]

L'afecte per les persones i els béns materials és en certa manera bo, però requereix un ordre tenint en compte el bé global de la persona, que per al cristià es concreta en aquest amor a Déu que implica tot l'home: la seva intel·ligència, el seu cor i la resta de facultats. Els béns materials, tot i que són imprescindibles com a mitjans, no són capaços d'omplir l'aspiració d'infinnit del cor de l'home, que està fet per a Déu i que no se sadolla amb el benestar material. Aquest benestar, quan no està integrat a la vida segons l'Esperit Sant, moltes vegades afebleix la intel·ligència i el cor i dificulta estimar veritablement els altres i reconèixer-ne les necessitats.

Els pecats interns

El novè i el desè manaments fan referència als actes interns corresponents als pecats contra el sisè i el setè manaments, que la tradició moral classifica dins dels anomenats *pecats interns*. De manera positiva ordenen viure la castedat (el novè) i el despreniment dels béns materials (el desè) en els pensaments i els desitjos, segons les paraules del Senyor: «Feliços els nets de cor: ells veuran Déu!» i «Feliços els pobres en l'esperit: d'ells és el Regne del cel!» (Mt 5, 3.8).

La primera qüestió a la qual caldria donar resposta és si té sentit parlar de pecats interns; o dit d'una altra manera, per què es qualifica negativament un exercici de la intel·ligència i de la voluntat que no es concreta en una acció externa reprobable?

La resposta no és evident, ja que en les llistes de pecats que ens ofereix el

Nou Testament hi apareixen sobretot actes externs (adulteri, fornicació, homicidis, idolatria, bruixeries, plets, ires, etc.). Tanmateix, en aquests mateixos elencs, també veiem esmentats, com a pecats, certs actes interns (enveja, concupiscència, avarícia).^[2]—

Jesús mateix explica que és del cor de l'home d'on procedeixen «les intencions dolentes que el porten a assassinats, adulteris, relacions il·legítimes, robatoris, falsos testimonis, injúries» (*Mt* 15, 19). I en l'àmbit específic de la castedat ensenya: «tothom qui mira la dona de l'altre amb desig de posseir-la, ja ha comès adulteri amb ella en el seu cor» (*Mt* 5, 28). D'aquests textos prové una anotació important per a la moral, ja que fan entendre com la font de les accions humanes i, per tant, de la bondat o la maldat de la persona, rau en els desitjos del cor, en el que la persona “vol” i tria. La

maltrat de l'homicidi, de l'adulteri, del robatori no es troba principalment en la fisicitat de l'acció, o en les seves conseqüències (que tenen també un paper important), sinó en la voluntat (al cor) de l'homicida, de l'adúlter, del lladre, que, en triar aquesta acció determinada, l'està *volent*: s'està determinant en una direcció contrària a l'amor del proïsme i, per tant, també a l'amor a Déu.

La voluntat es dirigeix sempre al que percep com un bé, però de vegades es tracta d'un bé aparent, quelcom que aquí i ara no és ordenable al bé de la persona en el seu conjunt. El lladre vol una cosa que considera un bé, però el fet que aquest objecte pertanyi a una altra persona fa impossible que l'elecció de quedar-se'l es pugui ordenar al seu bé com a persona, o el que és el mateix, al fi de la seva vida. En aquest sentit, no és necessari l'acte exterior per

determinar la voluntat en un sentit negatiu. Qui decideix robar un objecte, encara que després no ho pugui fer per un imprevist, ha *obrat* malament. Ha dut a terme un acte intern voluntari contra la virtut de la justícia.

La bondat i la maldat de la persona coincideixen en la voluntat i, per tant, estrictament parlant, caldria utilitzar aquestes categories per referir-se als desitjos (volguts, acceptats), no als pensaments. En parlar de la intel·ligència utilitzem altres categories, com veritable i fals. Quan el novè manament prohibeix els “pensaments impurs”, no s’està referint a les imatges, o al pensament per si mateix, sinó al moviment de la voluntat que accepta el goig desordenat que una certa imatge (interna o externa) li provoca.^[3]—

Els pecats interns s’han dividit tradicionalment en:

—mals pensaments: són la representació imaginària d'un acte pecaminós sense ànim de dur-lo a terme. Podria arribar a ser un pecat mortal si es tracta de matèria greu i es busca o es consent delectar-s'hi;

—mal desig: desig interior i genèric d'una acció pecaminosa amb la qual la persona es complau. No coincideix amb la intenció clara de dur-lo a terme (que implica sempre un voler eficaç), tot i que en no pocs casos es faria si no existissin alguns motius que frenen la persona (com les conseqüències de l'acció, la dificultat per dur-lo a terme, etc.);

—goig pecaminós: és la complaença deliberada en una acció dolenta ja feta per un mateix o pels altres. Renova d'alguna manera el pecat en l'ànima.

Els pecats interns tenen menys gravetat que els pecats externs corresponents, ja que l'acte extern

generalment manifesta una voluntarietat més intensa.

Tanmateix, de fet, són molt nocius, sobretot per a les persones que busquen el tracte i l'amistat amb Déu, atès que:

—*es cometen amb més facilitat*—n'hi ha prou amb el consentiment de la voluntat— i les temptacions solen ser més freqüents;

—*se'ls presta menys atenció*, de vegades per ignorància i de vegades per certa complicitat amb les passions; no es volen reconèixer com a pecats, almenys venials, si el consentiment va ser imperfecte.

Els pecats interns poden deformar la consciència, per exemple, quan s'admet el pecat venial intern de manera habitual o amb certa freqüència, encara que es vulgui evitar el pecat mortal. Aquesta deformació pot donar lloc a manifestacions d'irritabilitat, a faltes

de caritat, a esperit crític, a resignar-se amb tenir temptacions freqüents sense lluitar-hi tenaçment en contra, etc.^[4] En alguns casos pot portar fins i tot a no voler reconèixer els pecats interns, i a cobrir-los amb desraons raonades, que acaben confonent cada vegada més la consciència. Com a conseqüència, fàcilment creix l'amor propi, neixen inquietuds, la humilitat i la contrició sincera es fan més costoses i es pot acabar en un estat de tebiesa.

La lluita contra els pecats interns, que va configurant una finor i un equilibri moral a l'interior de la persona, no té res a veure amb els escrúpols, que suposen una hipertròfia de la sensibilitat interior i poden arribar a constituir un veritable trastorn psíquic.

La lluita contra els pecats interns és una part de l'afany cristià per estimar amb tot el cor, amb tota la

ment i amb totes les forces. En aquest camp ens ajuden:

—la freqüència de sagraments, que ens donen o augmenten la gràcia, i ens guareixen de les nostres misèries quotidianes;

—l'oració, la mortificació i el treball, que busquen sincerament Déu;

—la humilitat —que ens permet reconèixer les nostres misèries sense desesperar pels nostres errors— i la confiança en Déu, sabent que està sempre disposat a perdonar-nos;

—el fet d'exercir-nos en la sinceritat amb Déu, amb nosaltres mateixos i en la direcció espiritual, fent molta atenció a l'examen de consciència.

La purificació del cor

Aquests dos manaments, agafats en un sentit ampli, consideren els mecanismes íntims que hi ha a l'arrel

de qualsevol pecat.^[5] En sentit positiu, aquests manaments conviden a actuar amb intenció recta, amb un cor pur. Per això tenen una gran importància, ja que no es queden en la consideració externa de les accions, sinó que consideren la font de la qual procedeixen aquestes accions.

Aquests dinamismes interns són fonamentals en la vida moral cristiana, en què els dons de l'Esperit Sant i les virtuts infuses estan modulades per les disposicions de la persona. En aquest sentit, tenen una importància particular les virtuts morals, que són disposicions de la voluntat i de les altres ganes per obrar el bé. Tenint presents aquests elements, és possible desterrar certa caricatura de la vida moral com a lluita per evitar els pecats, descobrint l'immens panorama positiu d'esforç per créixer en la virtut (per purificar

el cor) que té l'existència humana, i en particular la del cristià.

Aquests manaments fan referència més específicament als pecats interns contra les virtuts de la castedat i de la justícia, que estan ben reflectits en el text de la Sagrada Escriptura que parla de «tres menes de mal desig o de concupiscència: la cobejança de la carn, la cobejança dels ulls i l'orgull de la vida (1 Jn 2, 16)» (*Catecisme*, 2514).

Tot home descobreix al seu interior algunes tendències desordenades, que la tradició moral ha denominat *concupiscència*. El *Catecisme* ho explica parlant de «la revolta que la “carn” mou contra l’“esperit”. Ve de la desobediència del primer pecat» (*Catecisme*, 2515). Després del pecat original ningú no està exempt de la concupiscència, a excepció de Nostre Senyor Jesucrist i de la Santíssima Mare de Déu.

Tot i que la concupiscència en si mateixa no és pecat, inclina al pecat, i l'engendra quan no se sotmet a la raó il·luminada per la fe, amb l'ajuda de la gràcia. Si s'oblida que existeix la concupiscència, és fàcil pensar que totes les tendències que s'experimenten “són naturals” i que no hi ha cap mal en deixar-se portar per aquestes. Molts s'adonen que això és fals en considerar el que passa, per exemple, amb l'impuls a la violència, que es reconeix com quelcom negatiu que cal evitar. Tanmateix, en l'àmbit de la castedat no és tan senzill reconèixer que els estímuls “naturals” moltes vegades són inadequats. El novè manament ens ajuda a comprendre que això no és així, i que la concupiscència ha enfosquit la natura; de manera que el que s'experimenta com a natural és, sovint, conseqüència del pecat, i cal dominar-lo. El mateix es podria dir de l'afany immoderat de riqueses, o

cobdícia, al qual es refereix el desèmanament.

És important conèixer aquest desordre causat en nosaltres pel pecat original i pels nostres pecats personals, ja que aquest coneixement:

—*ens esperona a resar*: només Déu ens perdona el pecat original, que va donar origen a la concupiscència; i, de la mateixa manera, només amb la seva ajuda aconseguirem vèncer aquesta tendència desordenada; la gràcia de Déu *guareix* la nostra naturalesa de les ferides del pecat (a més d'eleva-la a l'ordre sobrenatural);

—*ens ensenya a estimar tot el que hi ha creat*, ja que ha sortit bo de les mans de Déu; són els nostres desitjos desordenats els que fan que es pugui fer un mal ús dels béns creats.

El combat per la puresa i la llibertat de cor

La puresa de cor significa tenir una manera *santa* de sentir. Amb l'ajuda de Déu i l'esforç personal s'arriba a ser cada vegada més “nets de cor”: neteja en “els pensaments” i en els desitjos. Aquesta neteja o puresa del cor és una metàfora per referir-se a la llibertat més gran del cor per estimar.

Pel que fa al novè manament, el cristià aconsegueix aquesta puresa amb la gràcia de Déu i a través de la virtut i el do de la castedat, de la puresa d'intenció, de la puresa de la mirada i de l'oració.^[6]

La *puresa de la mirada* no es queda a rebutjar la contemplació d'imatges clarament inconvenients, sinó que exigeix una purificació de l'ús dels nostres sentits externs, que ens porti a mirar el món i les altres persones amb visió sobrenatural. Es tracta

d'una lluita positiva que permet a l'home descobrir la veritable bellesa de tot el que ha creat, i de manera particular, la bellesa dels que han estat plasmats a imatge i semblança de Déu.^[7]—

«La puresa demana el *pudor*. Aquest és una part integrant de la templança. El pudor preserva la intimitat de la persona. Designa el refús de descobrir allò que cal mantenir amagat. S'ordena a la castedat, la delicadesa de la qual testimonia. Guia les mirades i els gestos d'acord amb la dignitat de les persones i de la seva unió»
(*Catecisme*, 2521).

Pel que fa als béns materials, la societat actual fomenta el consumisme i l'autoafirmació personal amb una força tan poderosa que fins i tot posa en perill l'estabilitat de la família. Són moltes les persones que s'adonen massa

tard que han centrat la seva vida en la professió, en guanyar diners i posició, i han descuidat altres facetes més importants de la seva existència: la seva relació amb Déu i la seva família.

La importància exagerada que es concedeix avui al benestar material per sobre de molts altres valors no és senyal de progrés humà; suposa un empetitiment i un enviliment de l'home, la dignitat del qual rau a ser criatura espiritual cridada a la vida eterna com a fill de Déu (Cf. *Lc* 12, 19-20).

«El desè manament mana foragitar l'enveja del cor de l'home» (*Catecisme*, 2538). L'enveja és un pecat capital. «Designa la tristesa que sentim pel bé d'un altre» (*Catecisme*, 2539). De l'enveja en poden derivar molts altres pecats: odi, murmuració, detracció, desobediència, etc. L'enveja suposa un rebuig de la

caritat. Per lluitar-hi en contra hem de viure la virtut de la benevolència, que ens porta a desitjar el bé als altres com a manifestació de l'amor que els tenim. També ens ajuda en aquesta lluita la virtut de la humilitat, ja que no s'ha d'oblidar que l'enveja procedeix sovint de l'orgull (Cf. *Catecisme*, 2540).

Per ser capaços d'estimar amb tot el cor i amb totes les forces es requereix un ordre interior, que proporcionen la gràcia i les virtuts, i que no es queda en la simple continència, que a tot estirar evita els pecats més greus, sinó que aconseguixen aquesta harmonia plena de pau que tenen les persones santes.

Pablo Requena

Bibliografia bàsica

— *Catecisme de l'Església Catòlica*,
2514-2557.

Lectures recomanades

— Sant Josepmaria, homilia *Perquè veuran Déu*, a: *Amics de Déu*, 175-189; homilia *Despreniment*, a: *Amics de Déu*, 110-126.

^[1] Francesc, Audiència, 28.11.2018.

^[2] Cf. *Ga* 5, 19-21; *Rm* 1, 29-31; *Col* 3, 5. Sant Pau, després de fer una crida a abstenir-se de la fornicació, escriu: «que cadascú sàpiga dominar el seu propi cos amb santedat i amb respecte, sense deixar-se endur per la passió com fan els pagans que no reconeixen Déu [...], Déu ens ha cridat a viure santament i no de

manera impura» (1 Te 4, 3-7).

Subratlla la importància dels afectes, que són l'origen de les accions, i fa veure la necessitat de purificar-los per a la vida cristiana.

[3] D'aquesta manera, s'entendrà fàcilment la diferència entre “sentir” i “consentir”, referida a una passió o un moviment determinat de la sensibilitat. Només quan es consent amb la voluntat es pot parlar de pecat (si la matèria era pecaminosa).

[4] «Xapoteles en les temptacions, et poses en perill, jugues amb la vista i amb la imaginació, xerres de... estupideses. —I després t'espanta que t'assaltin dubtes, escrúpols, confusions, tristesa i descoratjament.

—M'has de concedir que ets poc conseqüent» (sant Josepmaria, *Solc*, 132).

[5] «El desè manament té com a objectiu la intenció del cor; resumeix,

juntament amb el novè, tots els preceptes de la llei» (*Catecisme*, 2534).

^[6] «Per la gràcia de Déu, ho aconseguiré: amb la *virtut* i el *do de la castedat*, ja que la castedat permet d'estimar amb un cor recte i no dividit; amb la *puresa d'intenció*, que consisteix a tenir present el fi veritable de l'home: amb mirada simple, el batejat cerca de trobar i complir en tot la voluntat de Déu (Cf. *Rm* 12, 2; *Col* 1, 10); amb la *puresa de la mirada*, exterior i interior; amb la disciplina dels sentiments i de la imaginació; amb el refús de tota complaença en els pensaments impurs que inclinen a desviar-se del camí dels manaments divins: “la vista roba el cor als insensats” (*Sv* 15, 5); amb la *pregària*» (*Catecisme*, 2520).

^[7] «Els ulls! Pels ulls entren dins l'ànima moltes iniquitats. —Quantes

experiències com la de David... —Si
gardeu la vista haureu assegurat la
guarda del vostre cor» (sant
Josepmaria, *Camí*, 183). «Déu meu!
trobo gràcia i bellesa en tot el que
veig: guardaré la vista a tota hora,
per Amor» (sant Josepmaria, *Forja*,
415).

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/tema-34-
el-nove-i-el-dese-manaments/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/tema-34-el-nove-i-el-dese-manaments/)
(08/08/2025)